

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 84/12
Λουξεμβούργο, 21 Ιουνίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-5/11
Titus Alexander Jochen Donner

Επιτρέπονται περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων για λόγους προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας

Τα κράτη μέλη μπορούν να ασκούν ποινική δίωξη κατά μεταφορέα για συνέργεια στη διανομή, εντός της εθνικής επικράτειας, αντιγράφων έργων, ακόμη και αν τα έργα αυτά δεν προστατεύονται στο κράτος μέλος του πωλητή

Ο T. Donner, Γερμανός πολίτης, καταδικάστηκε από το Landgericht München II (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου II, Γερμανία) για συνέργεια στην εμπορική εκμετάλλευση προστατευόμενων έργων πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου. Όπως διαπίστωσε το περιφερειακό δικαστήριο, ο T. Donner αναμείχθηκε, μεταξύ των ετών 2005 και 2008, στη διανομή, εντός της Γερμανίας, αντιγράφων ειδών οικιακού εξοπλισμού τύπου «Bauhaus»¹ τα οποία προστατεύονται στη Γερμανία κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τα εν λόγω αντίγραφα έργων προέρχονταν από την Ιταλία στην οποία δεν προστατεύονταν κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας μεταξύ των ετών 2002 και 2007 ή δεν προστατεύονταν πλήρως κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών διότι, κατά την ιταλική νομολογία, η προστασία αυτή δεν ίσχυε έναντι όσων επιχειρηματιών είχαν προβεί σε αναπαραγωγή και/ή εμπορία των έργων αυτών από ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο και εντεύθεν. Τα αντίγραφα των έργων προτείνονταν προς πώληση σε πελάτες που κατοικούσαν στη Γερμανία από την ιταλική επιχείρηση Dimensione Direct Sales μέσω διαφημίσεων και ένθετων φυλλαδίων σε περιοδικά, μέσω της αποστολής προσωπικών επιστολών καθώς και μέσω γερμανόγλωσσης ιστοσελίδας.

Για τη μεταφορά των αντιγράφων προς τη Γερμανία η Dimensione συνιστούσε την ιταλική μεταφορική εταιρία In.Sp.Em. της οποίας διαχειριστής ήταν ο T. Donner. Οι οδηγοί της In.Sp.Em. παραλάμβαναν τις παραγγελίες των πελατών από την Ιταλία έναντι καταβολής του τιμήματος στη Dimensione. Στη συνέχεια, οι οδηγοί της In.Sp.Em. παρέδιδαν τα αντικείμενα στους πελάτες στη Γερμανία και τους ζητούσαν να καταβάλουν το τίμημα και τα έξοδα μεταφοράς. Από νομικής απόψεως, η μεταβίβαση της κυριότητας των αντικειμένων που πωλούσε η Dimensione στους γερμανούς πελάτες συντελούνταν στην Ιταλία. Αντιθέτως, η μετάθεση της εξουσίας πραγματικής διαθέσεως λάμβανε χώρα, με τη συνδρομή του T. Donner, με την παράδοση των αντικειμένων στη Γερμανία. Επομένως, κατά το περιφερειακό δικαστήριο, η διανομή υπό την έννοια της νομοθεσίας περί του δικαιώματος του δημιουργού δεν πραγματοποιούνταν στην Ιταλία, αλλά στη Γερμανία, όπου η διανομή αυτή ήταν απαγορευμένη ελλείψει της συναίνεσης των δικαιούχων των αντίστοιχων δικαιωμάτων του δημιουργού.

Ο T. Donner άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του περιφερειακού δικαστηρίου ενώπιον του Bundesgerichtshof (Γερμανικό Ακυρωτικό Δικαστήριο). Το δικαστήριο αυτό ζήτησε να διευκρινιστεί εάν η εφαρμογή της γερμανικής ποινικής νομοθεσίας αποτελεί αδικαιολόγητο περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων την οποία κατοχυρώνει το δίκαιο της Ένωσης.

¹ Επρόκειτο ιδίως για απομιμήσεις των καθισμάτων του «Alumium Group» που σχεδίασαν οι Charles και Ray Eames, του φανού «Lampe Wagenfeld» που σχεδίασε ο Wilhelm Wagenfeld, καθισμάτων σχεδιασμένων από τον Le Corbusier, του βοηθητικού τραπεζιού «Adjustable Table» και του φανού «Tubelight» που σχεδίασε η Eileen Gray καθώς και σκαμπό από χάλυβα που σχεδίασε ο Mart Stam.

Στην απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι για την εφαρμογή της ποινικής νομοθεσίας στην προκειμένη περίπτωση απαιτείται να έχει πραγματοποιηθεί «διανομή στο κοινό» υπό την έννοια του δικαίου της Ένωσης². Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο έμπορος ο οποίος κατευθύνει τα διαφημιστικά του μηνύματα στο κοινό που κατοικεί σε συγκεκριμένο κράτος μέλος και ο οποίος έχει δημιουργήσει ή θέσει στη διάθεση του κοινού ειδικό σύστημα παραδόσεως και ειδικό σύστημα πληρωμών, ή επιτρέπει σε τρίτον να το πράξει, καθιστώντας κατ' αυτόν τον τρόπο δυνατή την παράδοση στο εν λόγω κοινό αντιγράφων έργων που προστατεύονται κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας στο προαναφερθέν κράτος μέλος, προβαίνει, στο κράτος μέλος στο οποίο λαμβάνει χώρα η παράδοση, σε διανομή στο κοινό. Στην υπό κρίση περίπτωση, το Δικαστήριο κρίνει ότι είναι καθήκον του εθνικού δικαστηρίου να εκτιμήσει εάν υπάρχουν ενδείξεις από τις οποίες να προκύπτει ότι ο έμπορος αυτός προέβη σε διανομή στο κοινό.

Δεύτερον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η απαγόρευση διανομής των αντιγράφων στη Γερμανία, της οποίας η παραβίαση τιμωρείται από την εθνική ποινική νομοθεσία, αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Πάντως, τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογείται από λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

Ειδικότερα, ο επίμαχος περιορισμός έχει σχέση με το γεγονός ότι οι πρακτικές προϋποθέσεις της προστασίας³ των εκάστοτε δικαιωμάτων του δημιουργού δεν είναι οι ίδιες στα διάφορα κράτη μέλη. Οι αποκλίσεις αυτές είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με την ίδια την ύπαρξη των αποκλειστικών δικαιωμάτων. Εν προκειμένω, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η προστασία του δικαιώματος διανομής έχει ως συνέπεια τη δυσανάλογη ή την τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών. Ειδικότερα, η εφαρμογή της ποινικής νομοθεσίας μπορεί να κριθεί αναγκαία προκειμένου να προστατευθεί το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος του δημιουργού από το οποίο απορρέει ιδίως το αποκλειστικό δικαίωμα εκμεταλλεύσεως. **Ως εκ τούτου, ο επίμαχος περιορισμός κρίνεται δικαιολογημένος και δεν είναι δυσανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.**

Επομένως, το Δικαστήριο απαντά ότι το δίκαιο της Ένωσης επιτρέπει στις αρχές κράτους μέλους να ασκούν δίωξη κατά του μεταφορέα για συνέργεια στη διανομή προστατευόμενων έργων πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου, κατ' εφαρμογή της εθνικής ποινικής νομοθεσίας, στην περίπτωση στην οποία η διανομή των αντιγράφων στο κοινό έλαβε χώρα στο έδαφος του ως άνω κράτους μέλους (Γερμανία) στο πλαίσιο πωλήσεως απευθυνόμενης ειδικώς στο κοινό του κράτους αυτού, αλλά συναφθείσας σε άλλο κράτος μέλος (Ιταλία) στο οποίο τα έργα δεν προστατεύονται κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας ή η προστασία έναντι των τρίτων είναι στην πράξη ανεφάρμοστη.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

² Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).

³ Το Δικαστήριο προέβη στην ίδια εκτίμηση σε σχέση με τις αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού στην απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 1989, 341/87, EMI Electrola.